

Kako se izogniti klišejev pri ustvarjanju Temnega
gospodarja?

Bojan Ekselenski

Bojan Ekselenski

Temni gospodar Zlobko Téménko: Legenda o koncu sveta

Temni gospodar Zlobko Téménko se mršči med božanjem svoje brade. Na um mu je prišla misel, ki je bila tako peklenska, tako uničujoča, da jo je moral z nekom deliti. Klišejsko neuporaben pomočnik je potrpežljivo stal pred njegovo mizo. Biti poleg Gospodarja je bila njegova primarna naloga. Zlobko je potreboval nekoga, da mu razodene svoj načrt uničenja vesolja. Če že ne vesolja, pa hoče vsaj popackati Mickino novo obleko.

»Moram uničiti svet!« je zakričal temni gospodar Zlobko Téménko.

»Zakaj« je vprašal pomočnik.

»Ker ga je treba zažgati in izničiti!« je s pestjo silovito udaril po mizi. Pomočnika je zanimalo:

»Moj mogočni gospodar, skrbi me za vaše veličastje! Kaj se bo zgodilo vaši mogočnosti, ko bo konec sveta?«

»Kaj se bo meni zgodilo?« je med razmišljanjem znova pobožal brado.

Tukaj načrt propade. Pomočnik kljub vsemu ni čisto nekoristen. Temnega lorda je namreč previdno opomnil, da ob popolnem uničenju sveta uniči tudi sebe, ki je del tega sveta.

Pomembno pravilo: Temni gospodar bo zagotovo uničen, ko bo uničil vesolje, katerega del je.

#

Temni lord mora imeti motiv za uničenje sveta. A motiv naj ne bo banalen. Pojdimo v čas ranega otroštva našega zlobneža Zlobka Téménka.

Zlobkov oče Nadzlobko Téménko je nadvse zloben, saj svojega sina sili jesti grah:

»Tako Zlobko, pojesti moraš vse, kar je na krožniku, tudi ves grah! Ne pozabi, ko poješ ves grah, te bom peljal v nakupovalno središče in ti kupil novo računalniško igro. Če pa bo na krožniku ostal samo en grahek, pa boš moral poribati vseh dvesto metrov hodnika do Blaža Blagodetnika.«

Temni gospodar Zlobko Téménko je sumničavo pogledal grah. Oče je od njega vedno zahteval, da ga mora do konca jesti. Vedno! Če ga ni pojedel, je moral celo nedeljo ribati tla. Zato se je treba maščevati! Cel svet je potrebno zažgati! Ko bo uničil svet in celotno vesolje, bo uničen tudi ves grah! Nihče ga ne bo mogel več siliti jesti te presnete zelenjave.

#

Temni gospodarji, vladarji peklenških dimenzij, imajo običajno človeško naracijo. Prikažejo se v religijah, običajno kot alegorija ali grožnja pravovernim. Najdemo jih seveda tudi v različnih fantazijskih zgodbah (horror, znanstvena fantastika, pravljice ipd.).

Njihov obstoj temelji na enem samem preprostem razlogu,

predstavljajo kontrast protagonistu, postavljenem kot simbol dobrega in utrjevanju bralčevega moralnega prepričanja, potrjevanje vere v zmago dobrega. Temni gospodar predstavlja zlo, drugačnost in neznano. Mi smo, med doživljanjem protagonista in navijanjem zanj, postavljeni na pravo stran, na stran življenja, ljubezni, sreče in vsega dobrega na tem svetu.

Kot bralci(-ke) pozivate pisatelja(-ico), naj podrobno gradijo literarne junake in tako zagotovijo enkratnost njihovih karakterjev in motivov. Zato pisatelji(-ce) delamo na vsakem, tudi sekundarnem in terciarnem liku, da ga naredimo maksimalno realnega. V pripovedi želimo resnično življenje in razvoj lika v skladu s tokom literarnega dogajanja.

In potem skrbno izdelano in pisano paleto skrbno izdelanih likov postavimo naproti enodimenzionalnemu antagonistu, postavljenem kot Temni gospodar. S tem zakoljemo vsakršne sanje o kakovosti svojega dela in mu odpremo pot do koša za reciklažo urednika malce kakovostnejše založbe.

#

Prepoznavanje temnega gospodarja

Če vaši antagonisti kažejo spodaj navedene lastnosti, jih nujno vpišite v **Klub anonimnih temnih gospodarjev:**

x) Nosijo črne maske,

x) Želijo uničiti svet, oziroma še boljše, kar celo vesolje,

x) Hočejo priklicati ali povabiti močno temno entiteto z malo upanja, da jo nadzorujejo. Ta entiteta je podobna dobremu, pravzaprav je njen antipod (saj še pomnite iz Vojne zvezd: »Sithi in Jedijsi so si podobni skoraj v vsem ... «)

x) Delujejo kot slamnati mož za nazorni prikaz protagonistove moralne kode, njegove dobrote,

x) Njihov edini namen je ustvarjanje preprek protagonistu, da se zgodba ne zaključi že v prvem odstavku.

x) Ne kažejo čustev, običajnih za normalno in duševno uravnovešeno človeško bitje (ali kot drugo bitje, ki v bistvu deluje kot človek),

x) Prostovoljno so se pridružili temni strani, čeprav imajo popolnoma enake možnosti pridružiti se svetli strani,

x) Temni strani se je pridružil, ker tam brez kazni kršijo pravila,

Ste slučajno pri svojem temnem gospodarju našli vse ali skoraj vse zgoraj navedene točke?

To je zelo slabo za verodostojnost vašega antagonista. Najprej si torej obrišite zlobno sramoto z obraza in temeljito razčistite, ali je vaš temni gospodar res prejel vso vašo pisateljsko ljubezen in pozornost. Saj nočete, da želi fentati svet samo zato, ker ga ne marate niti vi,

njegov stvarnik. Vaši bralci si zagotovo zaslužijo kaj boljšega.

#

Temni gospodar & antagonist

V literarnem delu vedno obstaja odnos med protagonistom in antagonistom. Glavna nit zgodbe temelji na njuni medsebojni interakciji, zato morate jasno vedeti, kaj želite s svojim antagonistom. Kakšen je njegov namen? Zakaj sploh obstaja? Mogoče vam bo pomagalo nekaj spodnjih trditev:

x) Antagonist je preprosto oseba/skupina/sila, ki v zgodbi deluje v nasprotju z naporu protagonistu.

x) Temni gospodar je karikatura zla, saj protagonist potrebuje antagonistu nekako tako, kot potrebuje dobro obleko, saj mora izgledati elegantno v družbi mnogih sorodnih literarnih likov.

x) Temni lord s svojo zlobo pokaže dobroto protagonistu.

Vse to lahko pade v jamo poflastih klišejev, lahko pa vam uspe kakovostna literatura. Vse je odvisno od vaše pozornosti in pazljivosti.

#

Nevarnost temne strani

Če naredite antagonistu za Temnega gospodarja, je

nasprotovanje protagonistu vedno povezano z zlom, zlimi dejanji in uničevalnimi nameni. Če želite dvigniti kakovostno raven svojega antagonista, se zavedajte, da nasprotovanje ni v bistvu zlo, temveč je samo akcija, ki ni dobra za značaj in namen protagonista.

To je treba razložiti. Vsem pripovedim je skupno to, da smo »mi«, ki se identificiramo s protagonistom, na strani resnice in dobrega, medtem ko so »oni« zlo, saj so povezani s Temnim gospodarjem, nasprotovanjem dobremu protagonistu.

Slabost pri ustvarjanju kakovostnega antagonista izhaja iz naše nepripravljenosti, da bi raziskovali motive opozicije, antagonista. Temnim gospodarjem nismo pripravljeni dati človeških značilnosti in slabosti. Če želite svoje pisanje obdržati na tej strani spodobne kakovosti, je dobro vedeti, da si tudi druga stran zasluži prepoznavnost in v njej bi lahko prepoznali svoje lastne slabosti.

Če želimo, da bi tudi bralci v antagonistu prepoznali svoje slabosti in izzive, se ga je treba lotiti z najmanj enako natančnostjo kot smo izdelali protagonista. Vsi najbolj znani filmski ali knjižni zlikovci imajo neko ozadje, v katerem prepoznamo tudi svoje izzive.

#

Vi želite kaj?

Torej, nagnjeni ste k temu, da vaš Temni gospodar želi uničiti vse, kar obstaja. Brez verodostojnega motiva in razumevanja posledic se bo vaš prof. Hudobni Zlobnik počutil, kot bi ga postavili za zibajočo mizo brez stabilnih nog. Zagotovo veste, da nihče ne želi sedeti za to mizo, saj zaradi skrbi, da se vse podre, ne morete udobno jesti, čeprav so pred vami silne dobrote.

Pojasnimo torej namen svojega Temnega lorda!

Namenite mu še dodatni in podrobni pregled. Poskrbite, da boste temeljito uredili vsako izgubljeno nit, pokrpali vsako luknjo, dokler nimate brezhibne tapiserije verodostojnega antagonista. Odgovorite na nekaj vprašanj:

1. Zakaj želi uničiti cesarstvo, življenja ali recimo celoten obstoj?
2. Kako se bo spremenilo njegovo življenje, ko bo dosegel ta cilj?
3. Lahko svoj cilj doseže z drugo verjetno in ne nujno zlobno metodo?
4. Želi Temni gospodar živeti po dosegu svojega cilja? Če ne, zakaj?
5. Zakaj ima Temni lord pristaše, ki mu sledijo? Kaj bodo s tem pridobili? Če sledilci običajno trpijo ali umrejo ob muhah Temnem gospodarja, zakaj se ga držijo?
6. Če napišete zgodbo z gledišča Temnega gospodarja, lahko spišete kaj verjetnega, da ostane zvest svojemu

Temnemu načrtu?

Na koncu analizirajte motive in akcije Temnega gospodarja iz vseh zornih kotov. V vlogi stvarnika prof. Zlobnika bodite resni in dosledni. Predvsem do sebe! Spustite svojega Temnega lorda skozi vatle logike, predvsem logike vašega literarnega sveta!

#

Zakaj tako resno?

Zakaj je vaš Temni gospodar nesramen proti vsem, razen proti svojemu cilju ne? Zakaj Temni gospod ne pozna drugega smeha, kot je zlobno režanje? Zakaj ne joče, ljubi ali noče normalnih družbenih odnosov? Zakaj se ne loči od svoje maske?

Se avtorji bojimo, da bi bralstvo v primeru humanizacije Temnega gospoda spomnili, da je lahko zlo za vsakim prijaznim smehljajem? Kaj pa, če ne zaupamo bralcem, da bi znali ustrezno razvrstiti literarne vloge glede na dejanja in ne na podlagi znanih fizičnih značilnosti?

#

Namesto temnega zaključka

Ta članek najbrž postavlja več vprašanj kot odgovorov, saj je vsaka zgodba z vsakim parom protagonista in antagonistom drugačna. Ni enotne formule za stvaritev

pravega zlobneža / antagonista.

Pomembno je, da svoji zgodbi posvetite dovolj pozornosti in jo ustvarite s potrebno pazljivostjo. Bralci bodo vložili svoj čas v vašo zgodbo. Spoštujte njihovo zvestobo in napišite kaj fantastičnega.